

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Deelname van Vlaanderen aan internationale onderzoeksinfrastructuren.
-Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren.
- Principiële goedkeuring m.h.o. adviesaanvragen.

1. INHOUDELIJK

Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, laatst gewijzigd bij decreet van 23 december 2016 voorzag op 20 november 2015 in een hertekening van het wetenschapsbeleid in Vlaanderen. Het Fonds Wetenschappelijk onderzoek-Vlaanderen (FWO) ondersteunt sinds dan niet alleen het fundamenteel onderzoek, maar ook het strategisch onderzoek. Het werd eveneens bevoegd voor de financiering van onderzoeksinfrastructuren via artikel 18, §1, 7° van dit decreet:

Artikel 18, §1, 7°: Het FWO realiseert zijn missie door de middelen die de Vlaamse Regering heeft verstrekt, aan te wenden voor de volgende taken: 7° de subsidiëring van middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur met inbegrip van cofinanciering in geval van Europese en internationale investeringsprogramma's.

Het huidig Vlaams instrumentarium voor financiering van en/of deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren bestond tot dusver uit drie soorten projecten. Deze drie instrumenten zijn:

- 1° Onderzoeksinfrastructuren gekoppeld aan Internationale samenwerkingsverbanden waaronder ESFRI (European Science Forum for Research Infrastructures);
- 2° Deelname aan Big Science projecten;
- 3° Overige deelname aan Internationale infrastructuren.

Typisch voor elk van hen is dat geen onderzoek wordt gefinancierd. Ze zijn alle drie ondersteunend aan (een middel voor) het wetenschappelijk onderzoek.

Voor deze drie instrumenten bestond tot dusver geen geïntegreerd reglementair besluit. Bovendien is er sprake van, hetzij beperkte, overlap tussen het huidige Big Science programma en de financiering voor deelname aan ESFRI.

In de nota aan de Vlaamse regering (VR 2016 2312 DOC 1546) werd in afwachting van een structureel kader een overgangsfinitanciering voorzien voor de lopende ESFRI projecten en werden ter informatie ook reeds de krijtlijnen en timing voor voorliggend besluit geschetst.

Voorliggend besluit van de Vlaamse Regering heeft als bedoeling dit structureel kader te creëren en geeft nadere uitwerking aan de deelname van Vlaamse onderzoekers aan internationale onderzoeksinfrastructuren.

Het groepeert, stroomlijnt, actualiseert en legt een structurele basis voor drie instrumenten die tot dusver werden gehanteerd ter ondersteuning van Vlaamse deelname aan en investeringen in internationale onderzoeksinfrastructuren.

Dit betekent dat dit besluit voorziet in een werkwijze d.m.v. oproepen voor enerzijds selectie tot deelname van Vlaamse onderzoekers aan Europese en pan-Europese onderzoeksinfrastructuren en anderzijds financiering van eenmalige en structurele kosten.

Voor elke deelname aan dergelijke internationale investeringsinitiatieven dienen een aantal opties in overweging te worden genomen. Ze zijn niet tegelijk voor elk project van toepassing en kunnen dus verschillen van infrastructuur tot infrastructuur:

- 1° beslissing tot deelname van Vlaanderen aan de internationale infrastructuur;
- 2° betaling van lidgeld (in vele gevallen betaalt de Federale overheid de lidgelden);
- 3° financiering van activiteiten of investeringen die deel uitmaken van de deelname.

Men kan verwachten dat de gevraagde subsidies via dit kanaal voor een aantal projecten zullen afnemen na verloop van tijd gegeven het feit dat de investering zelf in de infrastructuur reeds is gebeurd in de beginfase en ook omdat andere financieringsbronnen kunnen worden aangeboord. Onderzoeksinfrastructuren hebben een andere finaliteit en een langere termijn horizon dan onderzoeksprojecten. Bijvoorbeeld bij ESFRI projecten wordt een engagement van 20 jaar gehanteerd.

Deze lange termijn verplichtingen voorzien onder bepaalde voorwaarden in de mogelijkheid om bestaande engagementen af te bouwen of het lidmaatschap op te zeggen. Voorliggend voorstel van besluit creëert de mogelijkheid om de Vlaamse deelname aan bepaalde onderzoeksinfrastructuren te kunnen afbouwen of te kunnen downscalen indien ze niet meer voldoen aan de hoge wetenschappelijke kwaliteitseisen.

Op die manier wordt voorzien in het creëren van ruimte om nieuwe engagementen aan te gaan.

In het bijhorend verslag aan de Vlaamse regering wordt achtergrondinformatie verstrekt m.b.t. de ratio en de doelstellingen van het voorstel. Ook wordt toelichting verstrekt bij de artikels waar nodig.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Gezien het hier een hergroepering en hertekening betreft van bestaande instrumenten heeft het voorstel als dusdanig geen impact op de begroting.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 16 augustus 2017.

De IF merkte op dat de term “deelname” aan internationale infrastructuur niet voldoende gespecificeerd werd in het besluit. De tekst van het besluit werd aangepast als volgt:

- De term “ondersteuning van de deelname” werd vervangen door “deelname en/of subsidiëring”.

- In het besluit werd artikel 9 verduidelijkt door de verschillende vormen van ondersteuning op te noemen en ook aan te geven dat niet alle projecten aanspraak kunnen/moeten maken op alle mogelijke vormen van steun. Het is de opdracht van de evaluatiecommissies om dit te beoordelen. In sommige gevallen kan het bijvoorbeeld zijn dat enkel de deelname (zonder toekenning van subsidie) wordt beslist

De IF verzocht om de samenstelling van de commissie Strategie verder te expliciteren. Aan deze opmerking van de IF werd ten dele tegemoet gekomen door expliciet te vermelden dat onderstaande vertegenwoordigers deel zullen uitmaken van de commissie Strategie:

- Vertegenwoordiger minister
- Vertegenwoordiger PMV
- Vertegenwoordiger dep EWI
- Een lid van de commissie Science

Als overige leden van de commissie wordt gedacht aan internationale experts zoals vertegenwoordigers van bijvoorbeeld de Europese InvesteringsBank, het ESFRI-Forum, managers van internationale onderzoeksinfrastructuren... .

Het is onmogelijk om deze vertegenwoordigers als dusdanig te vermelden in een besluit omdat niet van de zekerheid kan uitgegaan worden dat altijd een vertegenwoordiger uit deze organisaties bereid zal zijn om deel te nemen.

De IF argumenteert dat de samenvoeging van de beide programma's kan resulteren in een potentiële uitbreiding van de subsidiabele kosten. Dat is ons inziens niet het geval. Het reglementair kader dat voorligt beoogt het tegenovergestelde resultaat namelijk:

- door de samenvoeging van de subsidieprogramma's en -kanalen wordt een vereenvoudiging gerealiseerd die tot meer transparantie zal leiden. Een aantal Big Science projecten zijn namelijk ook ESFRI-Projecten en werden in het verleden via beide subsidiekanalen gefinancierd. Hoewel toegekeken werd dat geen dubbele financiering werd toegekend is één globale evaluatie (door één commissie van wetenschappelijke experts en één commissie van strategische experts) per infrastructuur vanuit wetenschappelijk oogpunt, maar ook vanuit het oogpunt van goed bestuur te verkiezen. Ook voor de betrokken onderzoekers zal nu slechts één dossier worden ingediend in plaats van twee wat voor hen tijds winst zal opleveren;
- er wordt in dit besluit voorzien in een periodieke grondige evaluatie van elk project met mogelijke vermindering van subsidie of uitdoofscenario voor infrastructuren die minder goede resultaten aanleveren. Dit is nieuw en geeft blijk van budgettaire gestrengheid.
- het kader biedt via de voorgestelde evaluatieprocedure de mogelijkheid om in functie van de budgettaire ruimte meer of minder projecten te financieren en kan maw budgetneutraal functioneren;
- de IF vreest dat bij het samenvoegen van deze twee steunprogramma's werd gekozen om de meest gunstige subsidieregeling van elk programma te implementeren. Dit is helemaal niet het geval. Beide programma's financierden in het verleden voor 100%. In de oorspronkelijke versie werden de werkingsmiddelen voor 100% gefinancierd. Dat percentage is aangepast (artikel 12) en teruggebracht naar 80% of 90% (afhankelijk van de situatie). De IF refereert meermaals naar het basissubsidiepercentage van 70% (opgetrokken naar 90 of 100% onder bepaalde voorwaarden) dat gehanteerd wordt in het programma zware onderzoeksinfrastructuur (Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de subsidiëring van onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in Vlaanderen van 26 oktober 2007). Wij wensen in voorliggend besluit echter de basissubsidie op 80% te houden omwille van de beleidsdoelstelling om internationale samenwerking te stimuleren;
- daarenboven zullen de evaluatiecommissies een volledig beeld krijgen van de volledige deelname van Vlaanderen aan internationale infrastructuurprogramma's. Dit zal de kwaliteitsbewaking ten goede komen. De ad-hoc evaluaties van de deelname aan ESFRI uit het verleden, boden die mogelijkheid niet. Op die manier zal prioritisering kunnen bewerkstelligd worden;

- een aanvraag dient niet per definitie alle kostensoorten te omvatten en kan betrekking hebben op bijvoorbeeld enkel personeel- en/of werkingskosten. De aangevraagde subsidie dient modulair opgebouwd te worden en zal voor elke type kost (personeel, uitrusting en werking) goed gemotiveerd dienen te zijn. De experts zullen hier in hun evaluatie van het dossier specifiek op gewezen worden. Deze verduidelijking werd door IF gevraagd en het artikel 9 werd in die zin aangepast.

De Big Science projecten van de oproep 2012 werden met 1 jaar verlengd (1/1/18 tem 31/12/18) op basis van een beslissing van de raad van bestuur van het FWO dd 31 mei 2017. Voor deze verlenging werd een vastlegging genomen op de machtiging van het FWO voor 3.730.000 euro. Deze middelen maken deel uit van de extra machtiging van 30,3 miljoen euro die het FWO ontving op basis van de beslissing van de Vlaamse regering dd 9 juni 2017 (VR 2017 0906 DOC.0571/2).

De middelen voor deze verlenging maken deel uit van de pijler fundamenteel onderzoek van het FWO. Het nieuwe internationale infrastructuurprogramma (met een eerste machtiging te nemen in 2018) daarentegen behoort tot de pijler onderzoeksinfrastructuur, samen met de middelen voor de Vlaamse supercomputer en de middelen voor zware en middelzware onderzoeksinfrastructuur. Sinds de inkanteling van de Herculesstichting in het FWO werd ESFRI een jaarlijkse machtiging. Big Science daarentegen was een vijfjaarlijkse machtiging. Aangezien het nieuwe programma voorziet in een tweejaarlijkse oproep, zullen beide machtigingen (ESFRI en Big Science) zodanig geproportioneerd worden dat het een budgetneutrale operatie betreft. Concreet komt dit erop neer dat de jaarlijkse machtiging voor ESFRI verdubbeld wordt en dat de vijfjaarlijkse machtiging voor Big Science vermenigvuldigd wordt met een factor 0.4. de uitbetaling zal gebeuren conform het FWO-reglement waarbij in de eerste vier jaar van het project telkens 75% van het toekenningsjaar uitbetaald wordt. Daarnaast wordt 15% van de totale toekenning 1 jaar na einddatum voorzien en 10% als afrekening 2 jaar na einddatum.

Het Begrotingsakkoord werd verleend op 24 oktober 2017.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Dit voorstel heeft geen enkele weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Dit voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

1 Het bijgaande voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2017/235 van 10 juli 2017.

2. Het bijgaande voorontwerp van besluit valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringsimpactanalyse (RIA). De omzendbrief VR 2014/13 van 14 maart 2014 stelt dat "autoregulering van de overheid zelf", niet onder de plicht tot opmaak van een RIA vallen.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1°. haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot regeling van de Vlaamse deelname aan en/of subsidiëring van internationale onderzoeksinfrastructuren en aan het bijhorende verslag aan de regering;

2°. de Vlaamse minister, bevoegd voor het wetenschapsbeleid.:

- a. te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;
- b. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- c. te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerd wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Philippe Muyters

Bijlagen:

1. het principieel goed te keuren voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de Vlaamse deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren en aan het bijhorende verslag aan de regering;
2. het advies van de Inspectie van Financiën dd. 10/08/2017;
3. het begrotingsakkoord dd. 24/10/2017.